

Platformtekst - Protestactie: GAS? Nee bedankt!

Begin oktober 2012 heeft de Ministerraad een voorstel tot wetsaanpassing betreft de gemeentelijke administratieve sancties (GAS) goedgekeurd. De minimumleeftijd zal verlaagd worden naar 14 jaar en het maximumbedrag van de boetes zal stijgen. De jeugdsector, de sociaal-culturele bewegingen en organisaties die werken met maatschappelijk kwetsbare groepen hebben zich verenigd en spreken zich samen uit tegen de wetsaanpassing en het huidige GAS-systeem. In deze platformtekst formuleren we onze voornaamste bekommernissen en een aanzet tot een alternatief op de huidige aanpak van openbare overlast.

We stellen dat de toepassing van GAS-boetes bij minderjarigen regelrecht ingaat tegen de basisfilosofie van het jeugdwerk. Jeugdorganisaties stellen de emancipatie van jongeren op het voorplan. We kijken op een positieve manier naar jongeren. Ze moeten de kans krijgen om jong te zijn en daarvoor beroep kunnen doen op de publieke ruimte als plaats om zich te ontplooien. GAS-boetes toepassen bij minderjarigen gaat volgens ons in tegen dit principe.

Het feit dat openbare overlast vandaag zeer breed geïnterpreteerd wordt door lokale besturen maakt dat normaal jongerengedrag, zoals rondhangen en op een bankje zitten, plots strafbare feiten worden. Verder is er absoluut geen inspraak van jongeren of hun vertegenwoordigers in het debat over de toepassing van GAS-boetes.

We hebben grote bekommernissen bij het feit dat de scheiding der machten, de basis van de democratie, door de toepassing van de GAS doorbroken wordt. De lokale besturen beslissen autonoom welke gedragingen bestempeld worden als openbare overlast en aldus gesanctioneerd worden.

De vaststellende ambtenaren maken akte van een strafbaar feit. Achteraf is het aan de sanctionerende ambtenaar om de vorm en de hoogte van de sanctie uit te spreken. Terwijl het college van de burgemeester en de schepenen aan de basis ligt van het definiëren van de sanctioneerbare feiten. Mensen die beroep willen aantekenen moeten dat bij diezelfde sanctionerende ambtenaar doen. Er is dan wel de mogelijkheid om achteraf beroep aan te tekenen bij een politierechtbank, maar de praktijk wijst uit dat burgers die stap zeer zelden zetten, omwille van de administratieve rompslomp en de hoge kosten bij een negatieve uitspraak. Kortom er is bovendien geen sprake van een eerlijke rechtspraak.

Verder is er het gevaar dat er belangenvermenging in het spel is. Steden en gemeenten zouden de opbrengsten van de GAS-boetes eventueel kunnen gebruiken om hun inkomsten aan te vullen in tijden van krimpende budgetten, ze zijn namelijk niet verplicht om de opbrengsten uit GAS over te maken aan het federaal niveau.

Er is een gebrek aan rechtszekerheid omdat elke gemeente in België zelf kan bepalen wat zij verstaan onder openbare overlast. Zo is het mogelijk dat je voor het ene feit beboet kan worden in een bepaalde gemeente, terwijl dat niet het geval is in de buurgemeente... Willekeur troef dus! Er is nood aan eenduidigheid over de definitie van openbare overlast.

Sociaal-culturele bewegingen en diverse actiegroepen ondervinden dat GAS hun recht op vrijemeningsuiting ondermijnt. Er is sprake van een toenemende penalisering van activisten en organisaties die zich maatschappijkritisch opstellen. Het bewegingswerk heeft net de taak om de maatschappij een geweten te schoppen en ze te veranderen. De GAS-boetes maken het voor hen echter moeilijk om acties te organiseren zonder de dreiging van sancties. Vanuit de activistische hoek merkt men vaak op dat de GAS-boetes als een afschrikmiddel worden ingezet.

Organisaties die werken met maatschappelijk kwetsbare groepen laten steeds vaker horen dat ze de indruk hebben dat GAS-boetes ongelijk worden ingezet op basis van sociale klasse en etnische afkomst. Kwetsbare groepen hebben door gebrek aan privé woonruimte nood aan meer gebruik van de openbare ruimte. Doordat zij zich vaker in de openbare ruimte begeven en in sommige gevallen aangewezen zijn om daar te (over)leven zijn ze de eerste slachtoffers van GAS-boetes.

Straathoekwerkers hebben reeds meerdere malen aangekaart dat ze de indruk hebben dat GAS-boetes selectief ruimtelijk worden ingezet in achtergestelde volksbuurten. In welvarende stadsdelen mogen burgers zonder problemen “rondhangen” terwijl dit in bepaalde volksbuurten sanctioneerbaar is. Op die manier zien we dat mensen die slachtoffer zijn van maatschappelijke ongelijkheden door de toenemende sanctionering en disciplinerende steeds verder gestigmatiseerd worden. Opnieuw zien we hier dat de inzet van GAS-boetes de overlastproblematiek niet structureel zal aanpakken. De overlastfeiten zullen zich hoogstens verplaatsen naar een ander stadsdeel. Vanuit financieel oogpunt is het duidelijk dat leden van kwetsbare sociale groepen zwaarder getroffen worden door een GAS-boete. Het legt hen een bijkomende financiële last op en duwt hen dieper in de schulden.

We ijveren voor een progressief en preventief alternatief op het huidige GAS-systeem. Een veiligheidsbeleid dat zich integraal wil noemen, moet inzetten op de preventie van openbare overlast. We ontkennen niet dat er overlastproblemen zijn in onze

maatschappij. De vraag is echter hoe deze aangepakt worden. Gebruiken we repressie of gaan we voor een sociale preventie? Wij kijken alvast eerder naar die laatste optie. Er moet gekeken worden naar de oorzaken van “storend gedrag” en “overlast”. Die zijn in belangrijke mate te situeren in de toenemende sociale ongelijkheid. Laat ons inzetten op de bestrijding van armoede en de aanwezigheid van jongeren in de openbare ruimte gedogen en in dialoog treden vooraleer er gesanctioneerd wordt. In de gemeenten Riemst en Hamont-Achel zijn er bijvoorbeeld “lummelhoeken” ingericht in de openbare ruimte waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten.

Deze platformtekst is ondertekend door:

Liga voor Mensenrechten vzw – FEANTSA - Straathoekwerk Vlaanderen - Bleri Lleshi (politicoloog VUB)- Kif Kif - Ça Marche / Het Werkt - Service d'aide en Milieu Ouvert Samarcande - Cathérine Lemaître (uittredend ECOLO-gemeenteraadslid) - Daklozen Aktie Komitee - Vzw Basta! - Vzw De Ketelpatrouille - Occupy Antwerpen - Hand in Hand tegen Racisme - Steunpunt Algemeen Welzijnswerk vzw - Vlaams Straathoekwerkoverleg - ATTAC Vlaanderen - Democratie 2000 – Sector Samenlevingsopbouw - Victoria Deluxe vzw – Demos vzw – StampMedia - Les Jeunes Socialistes - Service d'aide en Milieu Ouvert Quartier Libre - Service d'aide en Milieu Ouvert SOS Jeunes - Les Scouts et Guides Pluralistes - Les Scouts francophones - Défense des Enfants International – ACV-Jongeren - La Fédération des Centres et Maisons de Jeunes en Milieu Populaire – Housing Rights Watch – Comité des Elèves Francophones – Service d'aide en Milieu Ouvert Dynamo